

Suomalaisarkkitehti peräänkuuluttaa ekologista ja vastuullista rakentamista: ”Jos estetiikka nostetaan esille ilman muita arvoja, lopputulos kestää huonosti aikaa”

Sveitsiläisestä alan arvostetusta yliopistosta valmistunut Toni Yli-Suvanto innostuu myös pienistä kohteista, kuten Kemijärven maisemiin suunnittelemastaan saunapaviljongista.

”Arkkitehtuuri on olemassa kaikkia muita kuin arkkitehtejä varten”, sanoo kansainvälistä uraa luonut arkkitehti Toni Yli-Suvanto. (KUVA: JUHANI NIIRANEN / HS)

Petri Immonen
Julkaistu: 1.4. 2:00

KUN Toni Yli-Suvanto nuorena teki lapsuudenmaisemissaan Kemijärvellä lumiveistoksia, hän toimi kuten kuvanveistäjä. Hän miitti, että karsimalla lohkareesta turhan pääsisi esille sen sisällä oleva valmis muoto.

Vielä arkkitehtuuransa alussa hän ajatteli vähän samaan tapaan. Sittemmin Yli-Suvanto alkoi nähdä asian toisin.

”Työn alkuvaiheessa ei pidä takertua esteettisiin seikkoihin liikaa. Se vain rajaa pois muita mahdollisuuksia, jotka voivat olla lopputuloksen kannalta hedelmällisempiä”, Yli-Suvanto pohtii toimistossaan Herttoniemeessä.

Toimiston seiniä kiertävät kuvat kohteista, joita hän on suunnitellut yksin tai osana tiimiä.

Yli-Suvannon määritelmä hyvälle kohteelle on selkeä.

”Jos rakennus on syntynyt monipuolisesta ajattelutyöstä ja erilaisten tarpeiden synteisistä, se yleensä puhuttelee ihmistä luonnollisesti. Hän tuntee olevansa paikassa, jossa on erityisiä laatuominaisuuksia.”

Silmiin pistävät suunnitelmat komeasta kulttuurikeskuksesta Afganistanin Bamiyaniin, Packardin vanhan autotehtaan muuttamisesta kiertotalous- ja ekoliatekniikkakeskukseksi Detroitissa sekä Itä-Lontoon Newhamin Grassroots-yhteisökeskus. Se palkittiin jopa kaupungin parhaana toteutettuna rakennuksena.

Grassroots, lasten ja yhteisön monitoimikeskus Lontoon Newhamissa, Iso-Britanniassa. ”Johdin Eger Architects-toimiston osakkaana hankkeen suunnitteluryhmää”, kertoo Toni Yli-Suvanto. London Planning Awards-palkinto Best Built Project-kategoriassa 2008. (KUVA: TONI YLI-SUVANTO)

Suunnitelma omavaraisiksi kulttuurikeskukseksi Bamiyaniin, Afganistaniin 2015. "Kansainväliseen avoimeen suunnittelukilpailuun tuli 1070 ehdotusta. Suunnitelmani pohjalta toimistoni valittiin Afganistanin presidentin hallintotoimiston virastorakennuksen suunnitteluprosessiin Kabulissa, mutta se ei johtanut toimeksiantoon", kertoo Toni Yli-Suvanto. (KUVA: TONI YLI-SUVANTO ARCHITECTS)

ENTÄ taide? Tarvitseeko arkkitehdin olla taiteilija? Kysymys hymyilyttää Yli-Suvantoa, mutta vakava vastaus kuvaa hänen arvojaan.

"Voisimme myös kysyä: tarvitseeko arkkitehdin olla kiinnostunut ekologiasta tai sosiaalisesta kestävydestä? Ei välttämättä, mutta mielestäni ne tuottavat arkkitehtuurille selvää lisäarvoa. Jos silti estetiikka nostetaan esille ilman muita arvoja, lopputulos kestää huonosti aikaa."

Yli-Suvannon näkemyksiä ovat muovanneet vuodet Keski-Euroopassa. Arkkitehdiksi hän opiskeli Zürichissä 1996-99.

Opinahjo oli yksi maailman huippuyliopistoista eli Eidgenössische Technische Hochschule tai ETH. Se tarjosi kovempia haasteita kuin Oulun yliopisto, jossa hän aiemmin opiskeli arkkitehtuuria. Alan työkokemusta hän sai Sveitsin lisäksi Saksassa ja Englannissa.

Yli-Suvanto kertoo, että usein arkkitehtuurista puhuttaessa painotetaan toiminnallisuutta ja estetiikkaa. Se ei riitä hänelle.

"Haluan lisäksi tuoda esille hyvinvointia koskevaa ja sosiaalista, taloudellista ja ekologista vastuullisuutta. Etenkin viimeksi mainittu oli Suomessa vielä kymmenen vuotta sitten aika abstrakti teema."

VUONNA 2007 Yli-Suvanto muutti espanjalaisen vaimonsa kanssa Lontoosta Helsinkiin.

"Meitä olivat alkaneet häiritä metropolien varjopuolet eli rikollisuus, väkivalta, saasteet ja rasismi", sanoo Yli-Suvanto.

Muuttaessaan hän pursui itseluottamusta, sillä ETH:n arkkitehdit ovat maailmalla haluttuja. Lisäksi hänellä oli monien palkittujen projektien tuomaa näyttöä osaamisestaan.

Avattuaan toimistonsa Helsingissä Yli-Suvanto tajusi olleensa ylioitimistinen. Täällä ei paluunmuuttajalla ollut mitään kotikenttätietoa, ja myös ETH oli asiakkaille tuntematon käsite. Alan arvomaailma ja käytännöt tuntuivat vierailta, ja verkostoituminenkin kesti kauan. Tilanne oli masentava.

"Jouduin nöyränä pohtimaan, kuinka kovasti oikein haluan tehdä tätä työtä."

Onneksi Yli-Suvannolle tärkeät teemat nousivat esille vähitellen arkkitehtuurissa Suomessakin. Parhailaan hänellä on kaksi isoa projektia sopimus- tai suunnitteluvaiheessa. Niistä ei ole oikein lupa puhua, joten hän asettaa sanansa huolella:

"Kummankin koko on yli 5 000 neliömetriä, ja ne ovat kansainvälisesti merkittäviä."

Toki pienikin kohde voi innostaa. Kemijärven lähelle on noussut veistoksellinen saunapaviljonki, jossa Yli-Suvanto halusi kartoittaa hirsirakentamisen rajoja.

Saunapaviljonki, Lappi, Suomi. "Tilakokonaisuus lämpimien vuodenaikojen sosiaalisen elämän keskuksiksi, jossa halusin rikkoa hirsirakentamisen perinteisiä rajoja ja laajentaa puurakentamisen mahdollisuuksia", kuvailee Toni Yli-Suvanto. Valmistuu 2017, kiinteä kalustus valmistuu 2018. (KUVA: TONI YLI-SUVANTO)

Juuri Kemijärven ainutlaatuisen kauniin luonnon hän veikkaa vaikuttaneen ekologiseen ajatteluunsa. "Nähdessäni sen vuosien taun jälkeen ihmettelin kuin shokissa, että onko täällä aina ollut tällaista?"

INTOHIMOISESTI alansa eri puolista kertova Yli-Suvanto puhuu useasti yhteistyöstä. Kohdetta suunniteltaessa on olennaista koota yhteen paras mahdollinen ryhmä eri alojen asiantuntijoita. Ei siis vain rakennusalan ihmisiä.

"Kohteesta riippuen voivat arvokkaita olla keskustelut asukkaiden, liikemiesten tai vaikka sosiologienkin kanssa. Eihän arkkitehdin kuulu yksin määritellä keinoja, joilla hän parantaa maailmaa."

Suunnitelma Packardin autotehdasalueen muuttamisesta kiertotalous- ja ekologiategniikan keskuksiksi Detroitissa, Yhdysvalloissa. Kansainvälisen avoimen ideakilpailun 3. sija 2014. "Tehdas oli autoteollisuuden taantuman ikoni, ja muutoksen tarkoitus oli auttaa alueen taloudellisesti-sosiaalista kehitystä kääntymään positiiviseksi", sanoo Toni Yli-Suvanto. (KUVA: TONI YLI-SUVANTO ARCHITECTS)

Kuka?

Toni Yli-Suvanto

■ Ekologisesta ja sosiaalisesti vastuullisesta arkkitehtuurista innostunut 44-vuotias arkkitehti. ■ Syntynyt Kemijärvellä 1972. Avioliitossa. Kaksi lasta.

■ Valmistui 1999 sveitsiläisestä Eidgenössische Technische Hochschulesta. Suomen Arkkitehtiliiton jäsen.

■ Työskenteli nimekkäissä Eger Architects- ja David Chipperfield Architects -toimistoissa Lontoossa 2000-luvun taitteessa. Oma toimisto Lontooseen 2003.

■ Avasi arkkitehtitoimistonsa Helsingissä 2007. Palkintoja kansainvälisistä kilpailuista. Brittiläisen Build Magazinen Vuoden Arkkitehti -tunnustuspalkinto 2016.